

K W I E C I E Ń 2 0 2 6

Kompas Europejski

Kwietniowe wydanie Kompas Europejskiego otwiera debata nad nową wizją europejskiego przemysłu zawartą w Industrial Accelerator Act. Unia Europejska stawia na model „Made in EU”, dążąc do zwiększenia udziału przemysłu w tworzeniu PKB i wprowadzając wymóg lokalnego pochodzenia komponentów w strategicznych sektorach.

To fundamentalna zmiana, która wymusi na polskich firmach weryfikację łańcuchów dostaw i strategii inwestycyjnych. Równolegle przyglądamy się przełomowemu projektowi EU INC, czyli tzw. 28. reżimowi prawnemu, który ma umożliwić spółkom skalowanie działalności na całym wspólnym rynku bez barier 27 systemów krajowych. Inicjatywa jest kolejnym narzędziem, które ma przysłużyć się do wzrostu konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw. W obszarze kapitału ludzkiego analizujemy wnioski z brukselskiego szczytu dotyczącego jakości pracy kobiet, gdzie Pracodawcy RP aktywnie podnosili kwestię realiów sektora MŚP. Zwracamy również uwagę na nowe priorytety EU-OSHA, które w nadchodzących latach skoncentrują się na zdrowiu psychicznym pracowników. Całość uzupełnia analiza danych o PKB per capita – Polska, osiągając 81% średniej unijnej, oficjalnie zrównała się z Portugalią, co potwierdza nasz stabilny potencjał wzrostowy na mapie Europy.

01

Industrial Accelerator Act, czyli zwrot w stronę „Made in EU”

Opublikowany przez Komisję Europejską projekt Industrial Accelerator Act (IAA) stanowi bezpośrednią odpowiedź na narastającą presję konkurencyjną, wysokie koszty energii oraz ryzyko deindustrializacji Europy. Głównym celem regulacji jest odwrócenie spadkowego trendu udziału przemysłu w unijnym PKB – z obecnych 14,3% do co najmniej 20% w 2035 roku.

Made in EU

Kluczowym filarem IAA jest wykorzystanie siły nabywczej wspólnego rynku poprzez zamówienia publiczne, które generują 15% PKB Unii. Unia odchodzi od modelu globalnego rozproszenia („Made with EU”) na rzecz budowy autonomii wewnątrz kontynentu.

- W przetargach publicznych oraz systemach wsparcia wprowadzony zostanie wymóg, aby określona część komponentów strategicznych technologii (m.in. baterii, paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła i technologii wiatrowych) pochodziła z UE.
- Projekt przewiduje tworzenie rynków zbytu dla produktów niskowęglowych. W pierwszej kolejności obejmie to stal, cement i aluminium wykorzystywane w budownictwie oraz motoryzacji.
- Zgodność produktów z wymogami będzie oparta na klasach wydajności GHG, co ma pozwolić europejskim producentom na osiągnięcie korzyści ekonomicznych za czystsza produkcję.

Nowy reżim dla inwestycji zagranicznych

IAA wprowadza bezprecedensowe mechanizmy warunkujące napływ kapitału spoza UE w strategicznych sektorach, takich jak technologie bateryjne, pojazdy elektryczne czy odnawialne źródła energii.

- Inwestycje przekraczające próg 100 mln EUR, pochodzące z krajów posiadających ponad 40% globalnych mocy produkcyjnych w danym sektorze, będą podlegać ścisłej weryfikacji.
- Aby uzyskać zgodę, inwestor będzie musiał spełnić co najmniej cztery z sześciu warunków, m.in.: ograniczenie udziałów do 49%, transfer technologii, zatrudnienie pracowników z UE (min. 50% personelu) oraz inwestycje w lokalne B+R.

Uproszczenie procesów administracyjnych

Aby klimat inwestycyjny w Europie stał się bardziej przewidywalny, IAA dąży do radykalnego uproszczenia procesów administracyjnych.

- Państwa członkowskie zostaną zobowiązane do stworzenia jednolitych punktów kontaktowych, umożliwiających złożenie jednego wniosku o wszystkie wymagane pozwolenia drogą cyfrową.
- Państwa będą wyznaczać specjalne strefy (acceleration areas), w których procedury będą jeszcze szybsze dzięki zbiorczym decyzjom środowiskowym i priorytetowemu dostępowi do sieci energetycznej.

Rekomendacje dla biznesu

Wprowadzenie IAA to szansa na nowe zamówienia, ale i wyzwanie operacyjne. Szacuje się, że nowe regulacje mogą przyczynić się do powstania ok. 150 tys. nowych miejsc pracy. Przedsiębiorstwa powinny już teraz:

- Zweryfikować łańcuchy dostaw pod kątem przyszłych wymogów „Made in EU”, szczególnie w sektorze OZE i automotive.
- Monitorować proces wyznaczania obszarów akceleracji w Polsce, aby móc skorzystać z ułatwień w procedurach pozwoleńowych dla nowych projektów.
- Dostosować strategie inwestycyjne do nowych standardów niskowęglowości stali i aluminium, które staną się kluczowe w przetargach publicznych.

02 Bruksela o jakości pracy kobiet. Co z tej rozmowy wynika dla pracodawców?

24 i 25 marca w Brukseli odbyło się tripartite meeting EMCO poświęcone gender dimensions of job quality. W spotkaniu uczestniczyły państwa członkowskie, Komisja Europejska oraz partnerzy społeczni na poziomie unijnym i krajowym. Ze strony Pracodawców RP w rozmowie brała udział Pani Iwona Szmitkowska jako przedstawicielka polskich pracodawców. Oficjalny program był ułożony wokół trzech obszarów. Pierwszy dotyczył sektorów i porozumień zbiorowych, drugi luki płacowej, kariery i ochrony socjalnej, trzeci stresu, opieki, pracy zdalnej i elastyczności czasu pracy. Komisja nie oczekiwała ogólnych opinii, ale konkretnych przykładów działań, które przyniosły efekt albo pokazały, gdzie pojawia się problem z wykonaniem. Przed spotkaniem zebrano odpowiedzi od 23 delegacji i łącznie 92 przykłady.

Najważniejszy wniosek z tej rozmowy jest prosty. W UE coraz wyraźniej widać, że temat nie zaczyna się przy samej luce płacowej. Problem pojawia się wcześniej, w organizacji pracy, dostępności opieki, częstym przechodzeniu kobiet na part-time, słabszej ciągłości kariery po przerwach opiekuńczych i w niedowartościowaniu części sektorów, zwłaszcza opieki, edukacji i zdrowia. W danych unijnych part-time nadal znacznie częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn. W dyskusji wracało też, że nie ma jednego modelu dobrej pracy dla wszystkich firm i sektorów, a jakość pracy trzeba łączyć z konkurencyjnością, produktywnością i dostępnością ludzi do pracy.

Państwa pokazywały bardzo różne odpowiedzi na ten sam problem. Jedni stawiają na twarde dane i obowiązek korekty, inni na zmianę organizacji pracy, jeszcze inni na silniejszą rolę partnerów społecznych i rozwiązań sektorowych. Wspólny mianownik był jednak jeden. Dobre rozwiązanie musi być mierzalne, wykonalne i dopasowane do realnego życia pracowników oraz firm. – *Właśnie dlatego w mojej wypowiedzi zwracałam uwagę na perspektywę MŚP. Rozwiązanie, które działa tylko w dużych organizacjach z silnym zapleczem administracyjnym, nie rozwiązuje problemu systemowo.* – dodaje Iwona Szmitkowska, Pełnomocniczka Pracodawców RP ds. rynku pracy.

Dla polskich pracodawców najważniejsza lekcja jest trzeźwa. Nie warto kopiować gotowych modeli jeden do jednego. Lepiej patrzeć, która część ich logiki naprawdę pasuje do naszych realiów. W Polsce trzeba łączyć temat jakości pracy kobiet z organizacją pracy, opieką, zachętami do aktywności zawodowej i realiami MŚP. Inaczej poprawimy wskaźniki na papierze, ale nie zwiększymy realnej dostępności ludzi do pracy ani nie zmniejszymy napięć, które firmy już dziś odczuwają operacyjnie.

03

Zdrowie psychiczne w centrum uwagi – nowe kampanie EU-OSHA

Kampanie „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” są głównym projektem Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) na rzecz zwiększania świadomości zagadnień BHP. Jest to podstawowy sposób dotarcia do zakładów pracy w całej Europie.

Przedstawicielem krajowych pracodawców w EU-OSHA jest przewodniczący Platformy ds. promocji bezpieczeństwa i zdrowia w pracy Pracodawców RP – dr inż. Rafał Hrynyk, pełniący funkcję członka Rady Zarządzającej Agencji oraz oficera raportującego i członka Grupy Doradczej ds. Narzędzi i Podnoszenia Świadomości (TARAG).

Kampanie na rzecz zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy odbywają się pod hasłem „Bezpieczeństwo i zdrowie w pracy dotyczy każdego. Jest dobre dla ciebie. Dobre dla firmy”. W ramach każdej kampanii odbywa się także Europejski Konkurs Dobrych Praktyk i przyznawana jest nagroda filmowa „Zdrowe i bezpieczne miejsca pracy”.

Kampanie „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” są prowadzone od roku 2000 i są to obecnie największe tego typu kampanie na świecie. Każda organizacja, firma może dobrowolnie i nieodpłatnie dołączyć do inicjatywy i skorzystać z internetowego zestawu narzędzi BHP, aby zorganizować własną kampanię.

2023–2025: Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym

Kampania „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” na lata 2023–2025 miała na celu zwiększenie świadomości na temat wpływu nowych technologii cyfrowych na pracę i miejsca pracy oraz związane z tym wyzwania i możliwości w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. Stanowi ona również platformę wymiany dobrych praktyk.

Zgodnie z podejściem „wizja zero” do zgonów związanych z pracą, zawartym w strategicznych ramach UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2021–2027, jak również z celami europejskiej strategii cyfrowej, kampania dąży do włączenia BHP do szerszej debaty politycznej UE, a także uwzględnia aspekt płci oraz potrzeby określonych grup pracowników narażonych na większe ryzyko.

Kampania dotycząca cyfryzacji w BHP skupiała się wokół pięciu obszarów priorytetowych:

- Praca za pośrednictwem platform internetowych
- Zaawansowana robotyka i sztuczna inteligencja
- Praca zdalna
- Inteligentne systemy cyfrowe
- Zarządzanie pracownikami za pomocą sztucznej inteligencji

Opierała się ona głównie na ustaleniach i zasobach zawartych w przeglądzie BHP dotyczącym cyfryzacji 2020–2023, ale obejmowała również działania prowadzone przez EU-OSHA w innych dziedzinach, takich jak badania prognostyczne i przegląd BHP dotyczący wspierania zgodności.

2026–2028: Zdrowie psychiczne w pracy

Następna kampania EU-OSHA realizowana w latach 2026–2028 będzie dotyczyła problemu zdrowia psychicznego w pracy. Będzie to już dziewiąta kampania zorganizowana pod hasłem "Bezpieczeństwo i zdrowie w pracy to sprawa każdego. To dobre dla ciebie. To dobre dla biznesu". Ma się ona skoncentrować na "nowych lub zaniedbanych grupach zawodowych, sektorach i obszarach". Celem będzie zwiększenie świadomości na temat wpływu dobrego środowiska pracy na zdrowie psychiczne, zwiększenie praktycznej wiedzy na temat zapobiegania ryzykom psychospołecznym oraz promowanie oceny tych zagrożeń.

Europejska Agencja prowadzi już projekt badawczy (2022–2025), mający na celu dostarczenie wiarygodnych, dogłębnych informacji na te tematy, a także równoległą inicjatywę dotyczącą sektora zdrowia i opieki społecznej. Prace te przyczyniają się również do działań Komisji Europejskiej na rzecz promowania Globalnego Podejścia do zdrowia psychicznego.

Materiały (w tym tłumaczenia na język polski) dostępne są w rozbudowanym serwisie internetowym Agencji:

 www.osha.europa.eu

04 EU INC – Nowy rozdział dla europejskich innowacji?

Komisja Europejska zaprezentowała projekt rozporządzenia wprowadzający tzw. 28. reżim prawny pod nazwą „EU INC”. Inicjatywa ta ma na celu stworzenie jednolitego standardu spółki europejskiej, który istniałby równolegle do krajowych form prawnych, oferując przedsiębiorstwom możliwość dynamicznego skalowania działalności na całym jednolitym rynku bez konieczności każdorazowego dostosowywania się do 27 różnych systemów prawa gospodarczego. Jest to bezpośrednia odpowiedź na bariery administracyjne, które dotychczas hamowały rozwój europejskich startupów i sektora MŚP w porównaniu z ich globalnymi konkurentami.

Jeden standard, 27 rynków

Kluczowym założeniem projektu jest dobrowolność. Przedsiębiorcy będą mogli wybrać status „EU INC” jako alternatywę dla krajowych form prawnych.

- Cały proces zakładania spółki ma odbywać się w formie cyfrowej za pośrednictwem scentralizowanego portalu unijnego, co ma skrócić czas rejestracji do minimum.
- Spółki typu „EU INC” będą operować w oparciu o ujednolicony zestaw zasad dotyczących ładu korporacyjnego, co wyeliminuje potrzebę kosztownych analiz prawnych przy wchodzeniu na nowe rynki członkowskie.
- Według Komisji Europejskiej, wprowadzenie nowego reżimu ma znacząco obniżyć koszty administracyjne związane z ekspansją transgraniczną.

Finansowanie i kapitał ludzki

Projekt kładzie szczególny nacisk na ułatwienie dostępu do kapitału oraz uproszczenie zarządzania zespołami działającymi w różnych krajach.

- Dzięki jednolitej strukturze prawnej, fundusze Venture Capital zyskają przewidywalne ramy inwestycyjne, co ma zwiększyć płynność kapitału wysokiego ryzyka wewnątrz UE.
- „EU INC” wprowadza uproszczone zasady dotyczące transgranicznych programów motywacyjnych dla pracowników (ESOP) oraz koordynacji ubezpieczeń społecznych, co ułatwi przyciąganie pracowników z całej Europy.

Harmonogram i wyzwania

Projekt rozporządzenia o EU Inc. przechodzi obecnie do kluczowej fazy negocjacji między-instytucjonalnych. Ambicją unijnych prawodawców jest wypracowanie porozumienia w sprawie ostatecznego kształtu przepisów do końca 2026 roku.

Rekomendacje dla biznesu

W obliczu nadchodzących zmian, polscy przedsiębiorcy planujący ekspansję zagraniczną powinni:

- Monitorować ostateczny kształt przepisów dotyczących „EU INC”, co pozwoli na ocenę opłacalności przekształcenia obecnej struktury lub założenia nowej spółki w tym modelu.
- Firmy planujące wejście na rynki zachodnie w 2027 roku mogą rozważyć wstrzymanie się z tworzeniem lokalnych spółek zależnych na rzecz przyszłego wykorzystania struktury „EU INC”.

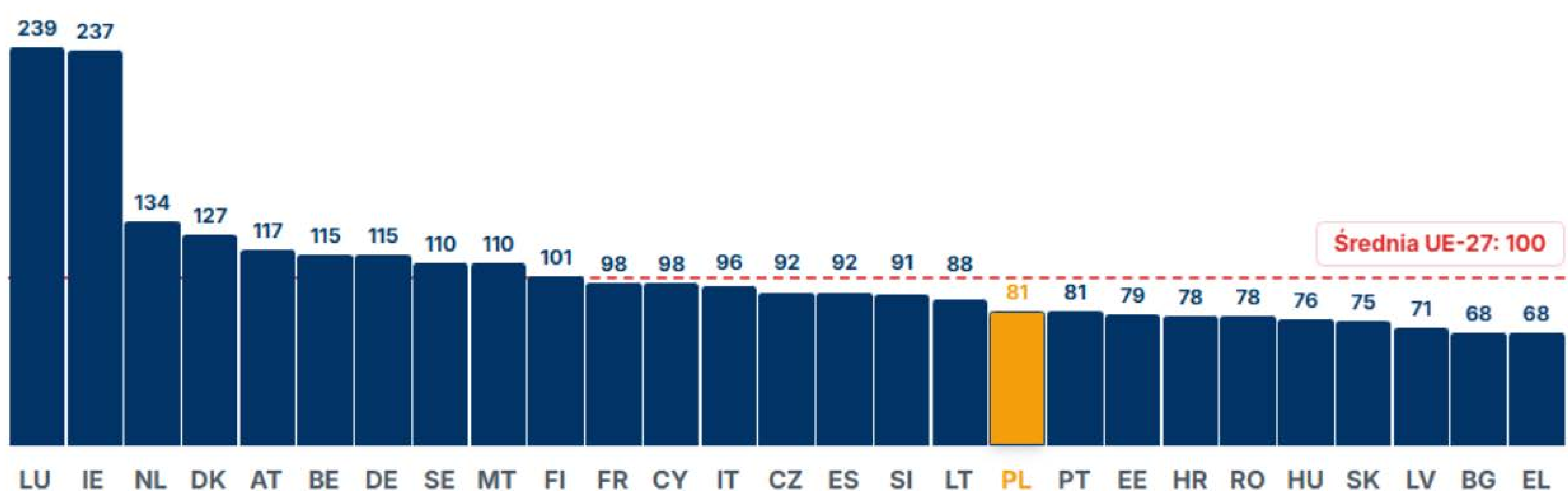

05 UE w liczbach

Analiza indeksu PKB per capita w standardzie siły nabywczej (PPS) za 2025 rok obrazuje postępującą, choć nierównomierną konwergencję gospodarczą wewnątrz Unii Europejskiej. Podczas gdy liderzy, czyli Luksemburg oraz Irlandia, utrzymują ogromny dystans nad resztą państw członkowskich, kraje Europy Środkowej kontynuują pościg za unijną średnią. Polska, osiągając poziom 81% średniej UE-27, plasuje się obecnie na równi z Portugalią.

Wynik ten świadczy o stabilnym potencjale wzrostowym, ale jednocześnie wskazuje na istnienie barier strukturalnych utrudniających szybki przeskok do grupy najzamożniejszych państw. Systematyczny wzrost tego wskaźnika jest fundamentem realnego dobrobytu społecznego, przekładając się bezpośrednio na wyższą jakość życia oraz bezpieczeństwo ekonomiczne wszystkich obywateli. Należy jednak pamiętać, że wskaźnik PKB per capita, analizowany bez odniesienia do innych wskaźników, nie oddaje pełnego obrazu kondycji państwa. Dla rzetelnej oceny poziomu życia konieczne jest odniesienie go do szerszego kontekstu społeczno-gospodarczego.

Indeks PKB per capita w UE, 2025

Wartości w PPS (Purchasing Power Standard) w relacji do średniej unijnej.
Źródło: Eurostat, prc_ppp_ind_1 (dane za rok 2025).

Na horyzoncie

Prosimy o zgłaszanie propozycji do stanowisk dot. inicjatyw Komisji Europejskiej na trzy dni robocze przed ostatecznym terminem zgłaszania wkładu do konkretnych projektów. Prosimy o przesyłanie uwag na adres: legislacja@pracodawcyrp.pl.

20 kwietnia 2026

Otwarte konsultacje publiczne dla inicjatywy:

- Construction Services Act

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

20 kwietnia 2026

Deadline na zgłaszanie opinii (Call for evidence) dla inicjatywy:

- Review of EU rules on alternative fuels infrastructure

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

4 maja 2026

Deadline na zgłaszanie opinii (Call for evidence) dla inicjatywy:

- Legal framework for the possible use of international carbon credits towards the 2040 EU climate law target

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

4 maja 2026

Deadline na zgłaszanie opinii (Call for evidence) dla inicjatywy:

- National targets and flexibilities in the EU climate policy framework after 2030 – review

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

Na horyzoncie

Prosimy o zgłaszanie propozycji do stanowisk dot. inicjatyw Komisji Europejskiej na trzy dni robocze przed ostatecznym terminem zgłaszania wkładu do konkretnych projektów. Prosimy o przesyłanie uwag na adres: legislacja@pracodawcyrp.pl.

6 maja 2026

Deadline na zgłaszanie opinii (Call for evidence) dla inicjatywy:

- Shareholder Rights Directive – evaluation and review

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

6 maja 2026

Deadline na opiniowanie projektu rozporządzenia Komisji Europejskiej:

- European Business Wallet: digital identity, secure data exchange and legal notifications for simple, digital business

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

4 czerwca 2026

Deadline na opiniowanie projektu rozporządzenia Komisji Europejskiej:

- Digital Networks Act

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

4 czerwca 2026

Deadline na opiniowanie projektu rozporządzenia Komisji Europejskiej:

- Industrial Decarbonisation Accelerator Act – speeding up decarbonisation

Informacje nt. inicjatywy dostępne są [tutaj](#).

